

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Taskforce IND

Is de zorgvuldigheid van de beslisprocedure op
asielaanvragen gewaarborgd?

Plan van aanpak

Inhoudsopgave

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Achtergrond	3
1.2	Aanleiding	3
2	Onderzoek	5
2.1	Monitoring	5
2.2	Kader	5
2.3	Vraagstelling	6
2.4	Methode	6

1

Inleiding

1.1 Achtergrond

In de loop van 2017 namen de voorraden te behandelen asielaanvragen bij de IND steeds verder toe. De groeiende voorraden hadden niet alleen tot gevolg dat asielzoekers steeds langer op een beslissing op hun toelatingsaanvraag moesten wachten, maar leidden ook tot toenemende dwangsomverplichtingen.

Om een einde te maken aan de lange wachttijden voor asielzoekers en aan de toenemende dwangsomverplichtingen is in maart 2020 een Taskforce ingesteld, die als opdracht had asielaanvragen die vóór 1 april 2020 waren ingediend voor het einde van dat jaar af te handelen. Hiertoe werden onder meer tijdelijke krachten aangetrokken, werden onderdelen van het asiel-beslisproces uitbesteed aan externe bureaus en werden andere maatregelen getroffen, zoals het schriftelijk horen van asielzoekers. Kenmerkend voor deze aanpak was dat de voorbereiding van besluiten door tijdelijke krachten en/of ingehuurde bureaus kon worden uitgevoerd, maar dat het definitieve besluit door ervaren medewerkers van de IND zou worden genomen.

Juist in de periode van de opstart van de Taskforce brak de COVID-pandemie uit, die ook gevolgen had voor de taakuitvoering van de Taskforce.

1.2 Aanleiding

Vanwege de bijzondere omstandigheden waaronder de Taskforce zijn doelen moest realiseren en de mogelijke consequenties die deze omstandigheden voor de kwaliteit van het asiel-beslisproces zouden kunnen hebben, heeft de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de Inspectie) de taakuitvoering van de Taskforce met aandacht gevolgd. Aanvankelijk via de officiële publicaties over de Taskforce in brieven aan de Tweede Kamer, waarin over de voortgang werd gerapporteerd. In november 2020 ook in een gesprek met een vertegenwoordiger van de Taskforceleiding. Gezien de voortgang van de afhandeling van de Taskforce-voorraden – leek de kans dat de Taskforce-opdracht daadwerkelijk gerealiseerd zou kunnen worden steeds kleiner, en werd de kans dat de druk op de Taskforce een risico zou vormen voor de zorgvuldigheid van de besluitvorming groter. In dit gesprek heeft de Taskforceleiding aangegeven dat bij de realisatie van de Taskforce-opdracht geen concessies aan de zorgvuldigheid werden toegestaan.

Medio november 2020 heeft de staatssecretaris aangegeven dat de ambitie van de Taskforce moest worden aangepast; de nieuwe opdracht werd de bedoelde achterstanden voor medio 2021 weg te werken. Daarbij werd aangegeven dat bij de behandeling van de asielaanvragen de ijkpunten zorgvuldigheid, veiligheid en uitvoerbaarheid onverminderd van toepassing waren.

In maart 2021 voerde de Inspectie gesprekken met IND-medewerkers in het kader van een thematisch onderzoek naar de Algemene Asielprocedure. En marge van die gesprekken kwam ook informatie over de behandeling van Taskforcedossiers naar voren. Medewerkers spraken hun zorgen uit over de wijze waarop besluiten werden genomen op dossiers die vanuit de Taskforce waren voorbereid.

Naar aanleiding van deze signalen en omdat uit de berichtgeving aan de Kamer bleek dat mogelijk opnieuw sprake was van het risico dat de Taskforcevoorraden niet tijdig konden worden afgehandeld, heeft de Inspectie besloten de ontwikkelingen te signaleren die naar haar mening een risico konden vormen voor de zorgvuldigheid van de besluitvorming in de Taskforcezaken. De Inspectie heeft de betrokken partijen uitgenodigd voor een gesprek, om te bespreken of de zorgen van de Inspectie werden herkend, en zo ja, welke maatregelen er werden getroffen.

Uit deze gesprekken bleek dat de zorgen over de haalbaarheid van de (aangepaste) Taskforce opdracht werden herkend. Om die reden bleek te zijn besloten om de Taskforcecapaciteit en -werkwijze met ingang van 1 januari 2021 in te voegen bij het reguliere IND-proces om vervolgens alle asielaanvragen (oude én nieuwe zaken) zoveel mogelijk te laten afdoen door medewerkers met de daarvoor benodigde kennis en vaardigheden. Dit kon ook betekenen dat minder complexe nieuwe aanvragen werden voorbereid door tijdelijke Taskforce medewerkers en dat meer ervaren IND capaciteit werd ingezet op de afhandeling van complexe oude zaken.

Uit de gesprekken bleek tevens dat een ontwikkeling in gang was gezet om het beslisproces in asielzaken verder aan te passen, zodanig dat zeer omvangrijke beslisdossiers en zeer uitvoerige asielbeslissingen konden worden voorkomen, zonder afbreuk te doen aan de zorgvuldigheid van het besluit.

2

Onderzoek

2.1 Monitoring

Gezien de ontvangen signalen van medewerkers enerzijds en de uitkomsten van de gesprekken met de verantwoordelijke functionarissen anderzijds heeft de Inspectie besloten de afhandeling van de resterende Taskforce voorraden verder te volgen. Daarbij gaat het vooral om de vraag in hoeverre onder de huidige omstandigheden de zorgvuldigheid van de beslisprocedure op asielaanvragen is gewaarborgd, gelet op de politiek en bestuurlijk stevig verankerde opdracht om de achterstanden in de werkvoorraad Taskforcezaken voor de zomer van dit jaar op te lossen, waarbij tegelijkertijd ook de hiervoor genoemde aanpassing van de werkwijze moet worden doorgevoerd. Doel is in de eerste plaats om de kwaliteit van de taakuitvoering van de IND in dit opzicht te monitoren, in de periode waarin het restant van de achterstanden in de Taskforcedossiers moet worden opgelost (tot en met juli 2021). Daarnaast kunnen de bevindingen een functie vervullen in de evaluatie van de Taskforce en van de asielprocedure in het algemeen.

2.2 Kader

Gezien het voorgaande staat de zorgvuldigheid van de procedure voor het beslissen op asielaanvragen centraal. De IND hanteert de zorgvuldigheid van de procedure als belangrijke voorwaarde voor de inrichting en uitvoering van het asiel-beslisproces, ook waar het gaat om de behandeling van de Taskforcedossiers. De basis hiervoor is gelegen in het algemene beginsel van behoorlijk bestuur dat besluiten worden gedragen door juiste en volledige informatie, alsook in de normen ten aanzien van het beslisproces zoals die zijn opgenomen in de vreemdelingenwetgeving.

Daarnaast richt de Inspectie zich op de risico's voor de zorgvuldigheid zoals die zich voordoen in deze specifieke omstandigheden. De Inspectie gaat in dit verband onder meer na in hoeverre het sturen op de productie en het implementeren van een nieuwe werkwijze de organisatie onder druk zetten, in hoeverre de zorgvuldigheid in de nieuwe werkwijze is geborgd met kwaliteitsinstrumenten en -normering, en op welke wijze wordt gestuurd op realisatie met behoud van de zorgvuldigheid.

2.3 Vraagstelling

Het voorgaande leidt tot de volgende onderzoeksvragen.

Centrale vraag

In hoeverre is in de huidige omstandigheden de zorgvuldigheid gewaarborgd van de beslisprocedure op asielaanvragen in de werkvoorraad Taskforcezaken, gelet op de opdracht om de achterstanden in deze werkvoorraad voor de zomer van 2021 op te lossen, onder gelijktijdige aanpassing van de beslisprocedure?

Deelvragen

- Wat is de aard en de omvang van de huidige werkvoorraad Taskforcedossiers, hoe ontwikkelt de voorraad zich in de komende maanden en hoe wordt hierop gestuurd?
- Hoe verloopt de overgang naar een ander beslisproces asiel en hoe wordt hierop gestuurd?
- Welke zorgvuldigheidsnormen worden gehanteerd in het gewijzigde proces?
- Welke kwaliteitsvoorzieningen worden gehanteerd in het gewijzigde proces en hoe functioneren die in de praktijk?
- Hoe wordt in de uitvoering omgegaan met de opdracht om de werkvoorraden op te lossen voor de zomer van 2021 en met de wijzigingen in de procedure?

2.4 Methode

De Inspectie volgt het bovengenoemde met een aantal periodieke metingen aan de hand van cijfermateriaal en door middel van gesprekken met leidinggevenden en uitvoerenden. Concreet houdt dit het volgende in:

- Monitoren van cijfers over de voorraadontwikkeling. Voor het beschikbaar stellen en interpreteren van deze cijfers wordt medewerking gevraagd van ter zake deskundige IND-medewerkers.
- Navragen welke kwaliteitsvoorzieningen worden gehanteerd en nagaan hoe deze in de praktijk werken en worden toegepast bij de nieuwe werkwijze.
- Voeren van periodieke gesprekken over de planning en de sturing, met de daarvoor verantwoordelijke medewerkers van Asiel en Bescherming en de locaties Den Bosch en Utrecht, waar een belangrijk deel van de behandeling van Taskforcezaken plaatsvindt.
- Houden van groepsgesprekken met medewerkers en locatiemanagers van de locaties Den Bosch en Utrecht over ervaringen met het behandelen van Taskforcedossiers, de implementatie van de nieuwe werkwijze en het functioneren van de kwaliteitsinstrumenten.
- Relevante informatie over de asiel-beslisprocedure destilleren uit het lopende Inspectieonderzoek naar de Algemene Asielprocedure.
- Periodiek contact onderhouden met de leidinggevenden van de IND die verantwoordelijk zijn voor de behandeling van de Taskforcedossiers en met de DG Migratie, om opkomende vragen en (tussentijdse) bevindingen te bespreken.

Naast de mondelinge overdracht aan Taskforceleiding en DG Migratie, legt de Inspectie de bevindingen ook schriftelijk vast. In welke vorm dit gebeurt, is mede afhankelijk van de aard van de bevindingen.

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectie-jenv.nl

Mei 2021

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*